

Innowacje
technologiczne i społeczne
w rozwoju społeczno-gospodarczym
- wybrane aspekty

red. naukowa J. Wiśniewska, A. Świadek

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju
społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Innowacje

**technologiczne i społeczne
w rozwoju społeczno-gospodarczym
- wybrane aspekty**

red. naukowa J. Wiśniewska, A. Świadek

Szczecin 2015

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju
społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Tytuł monografii naukowej:

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju społeczno-gospodarczym
– wybrane aspekty

Redakcja naukowa:

Joanna Wiśniewska, Arkadiusz Świadek

Autorzy:

Justyna Kozłowska, Anna Tychanicz,
Piotr Dzikowski, Arkadiusz Świadek,
Alicja Majewska, Anna Mercik,
Katarzyna Koziół-Nadolna, Mirosław Kowalczyk,
Anna Bielawa, Anna Suchocka

Recenzent naukowy:

Prof. dr hab. Władysław Janasz

Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług Uniwersytet Szczeciński

Komitet Naukowy:

Prof. UG dr hab. Sylwia Pangsy-Kania,
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer,
Prof. zw. dr hab. Jerzy Kisielnicki,
Prof. UW dr hab. Grzegorz Karasiewicz,
Prof. UZ dr hab. Arkadiusz Świadek

Projekt okładki: Tomek Przewrocki

Korekta językowa, skład oraz druk: Jacek Storm

Miejsce i data wydania: Szczecin 2015

Wydawca:

Naukowe Wydawnictwo IVG

www.wydawnictwoivg.pl

email: biuro@wydawnictwoivg.pl

ISBN 978-83-62062-60-7 druk

ISBN 978-83-62062-61-4 ebook

NAUKOWE
WYDAWNICTWO IVG

© Copyright by Groupivg.com in Poland

GROUPIVG.COM

Spis Treści

Wstęp.....7

Część I Innowacje technologiczne

Rozdział 1 Innowacyjność jako podstawa kształtowania przewagi konkurencyjnej polskich przedsiębiorstw *(Justyna Kozłowska)*

Rozdział 2 Innowacje w sektorze bankowym w Polsce *(Anna Tychanicz)*

Rozdział 3 Wpływ wielkości i charakteru własności przedsiębiorstwa na aktywność innowacyjną przedsiębiorstw wysokiej techniki w Polsce
(Piotr Dzikowski)

Rozdział 4 Zasięg sprzedaży a aktywność innowacyjna przedsiębiorstw w województwie lubuskim
(Arkadiusz Świadek, Alicja Majewska)

Rozdział 5 Pieniądz elektroniczny w polskich samorządach terytorialnych - na przykładzie projektu Śląska Karta Usług Publicznych
(Anna Mercik)

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju
społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Część II Innowacje społeczne

Rozdział 6 Kształtowanie innowacji społecznych na rynku pracy

(Katarzyna Koziół-Nadolna)

**Rozdział 7 Innowacyjne metody wsparcia aktywizacji zawodowej na
ryнку pracy w Polsce** *(Miroslaw Kowalczyk)*

**Rozdział 8 Innowacje społeczne a koncepcja społecznej
odpowiedzialności biznesu** *(Anna Bielawa)*

**Rozdział 9 Innowacyjne narzędzia promocji instytucji i oferty Muzeum
Narodowego w Szczecinie** *(Anna Suchocka)*

Spis Tabel

Spis Rysunków

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju
społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Wstęp

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Wstęp

Zmiany występujące w otoczeniu w sposób zasadniczy i dynamiczny oddziałują na warunki, w jakich żyje i gospodaruje człowiek. Współczesny świat i jego struktury są zdeterminowane przede wszystkim przez obecne oraz przyszłe tendencje rozwojowe w zakresie nauki i techniki.

Pod wpływem osiągnięć naukowo-technicznych i dokonującego się postępu technologicznego pojawia się konieczność szerszego podejścia do kwestii kreowania trwałego oraz zrównoważonego rozwoju w oparciu o innowacyjność.

Oznacza to niespotykany dotąd wzrost roli wiedzy i innowacji w rozwoju różnorodnych systemów rozpatrywanych w układzie mikro-, mezo- i makroekonomicznym. Podstawowym czynnikiem wytwórczym współcześnie stała się wiedza. Zauważyć należy również istotne przeobrażenia strukturalne jakim uległ rynek oraz pojawienie się nowych form instytucji. W takiej sytuacji osiągnięcie celów, jakie stoją przed poszczególnymi podmiotami czy gospodarkami, musi odbywać się z istotnym naciskiem na innowacje, które w różnym zakresie i na odpowiednich płaszczyznach powinny zostać włączone w tworzone i realizowane koncepcje rozwoju.

O dostrzeganiu roli i znaczenia innowacji dla współczesnego rozwoju społeczno-gospodarczego większości rozwiniętych krajów na świecie, świadczą przyjęte i od lat realizowane koncepcje strategiczne. Stany Zjednoczone doskonałą opracowały i wdrożony w 2009 r. plan *Strategy for American Innovation*. Z kolei Unia Europejska realizuje aktualnie strategię *Europa 2020*, na bazie której przygotowane i wdrożone zostały strategiczne plany rozwoju poszczególnych krajów - członków UE. Japonia chcąc aktywnie wykorzystywać potencjał jaki niosą ze sobą innowacje i dążąc do zachowania swojej doskonałej pozycji na świecie pod względem innowacyjności, opracowała w 2013 r. zaawansowany plan rozwoju w obszarze Nauka-Technika-Innowacje (*Comprehensive Strategy on STI*). Na świecie podejmowanych jest szereg różnorodnych inicjatyw na rzecz międzynarodowej współpracy w zakresie szeroko pojmowanej działalności innowacyjnej i transferu techniki.

Wszystkie te działania utwierdzają w przekonaniu, że świadomość roli innowacji we współczesnym świecie jest coraz większa, a w ślad za tym powinny być podejmowane odpowiednie działania prowadzące do intensyfikacji procesów innowacyjnych. Chodzi zatem o tworzenie i upowszechnianie nowych produktów, technologii, koncepcji działania, sposobów organizacji, modeli biznesu, czyli dokonywanie różnych rodzajów innowacji w systemie społeczno-gospodarczym.

Powszechnie podkreślana jest potrzeba dążenia do innowacyjności przedsiębiorstwa (organizacji), jako podstawowego wymogu sprawnego funkcjonowania oraz rozwoju w niepewnym i zmiennym otoczeniu. Tu szczególną rolę odgrywają zwłaszcza: innowacje technologiczne, organizacyjne, marketingowe.

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

Jednak zauważyć należy, że innowacje są ważne nie tylko z punktu widzenia funkcjonowania podmiotów gospodarczych, ale również środowiska naturalnego czy społeczeństwa. Coraz powszechniej głoszony i akceptowany jest pogląd, że należy unikać rozdzielania celów gospodarczych od długookresowych wyzwań zrównoważonego rozwoju, uznając iż podejmowane działania mogą mieć wzajemnie stymulujący wpływ. Sprostanie tym wyzwaniom jest możliwe dzięki zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej i społecznej. W każdym ze wspomnianych wymiarów istotne miejsce odnajdują innowacje.

Procesy innowacyjne zachodzą w społeczeństwie, którego poszczególni członkowie tworzą innowacje i z nich korzystają. Stąd też potrzeba zwrócenia uwagi na innowacje społeczne, których rolą jest nie tylko, jak to wynika z opracowanych dokumentów strategicznych, podnoszenie jakości życia społeczeństwa, jakości środowiska naturalnego, jakości kapitału ludzkiego, ale które jednocześnie przyczynić się mogą do spełnienia szeregu różnych wyzwań (społecznych, gospodarczych). Pełnią one ważną rolę w rozwoju krajów, ich gospodarek, a w szczególności rynków, w tym rynku pracy.

Celem niniejszego opracowania jest próba teoretycznej i empirycznej analizy wybranych aspektów związanych z istotą, kreowaniem oraz determinantami innowacji technologicznych i społecznych oraz identyfikacja ich wpływu na rozwój określonych struktur, tj. podmiotów, gospodarki, społeczeństwa.

Badania i analizy, podjęte przez zespół autorski, w szczególności służyły osiągnięciu następujących celów cząstkowych, obejmujących:

- określenie roli innowacji w kształtowaniu przewagi konkurencyjnej podmiotów i gospodarki,
- prezentację innowacji w sektorze bankowym,
- analizę wpływu wielkości przedsiębiorstwa oraz charakteru własności na działania innowacyjne podejmowane w sektorze wysokiej techniki,
- ocenę wpływu zasięgu sprzedaży przedsiębiorstw na aktywność innowacyjną,
- analizę studium przypadku wybranej innowacji finansowej o charakterze technologicznym zastosowanej w specyficznym systemie, jaki tworzy samorząd regionalny,
- identyfikację miejsca i roli innowacji społecznych na rynku pracy,
- identyfikację podobieństw i różnic występujących w obrębie innowacji społecznych oraz koncepcji społecznej odpowiedzialności biznesu, przedstawienie możliwości wykorzystania innowacji w działaniach promocyjnych organizacji.

Wspomnianą problematykę w zaprojektowanym zakresie przedmiotowym, podmiotowym, czasowym i przestrzennym podjął zespół autorów, mając na uwadze prze-

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

konanie, że dynamiczny i zrównoważony rozwój gospodarki, społeczeństwa czy poszczególnych organizacji wymaga odpowiedniego potencjału innowacyjnego, pozwalającego na skuteczne wdrażanie różnorodnych innowacji (np. technologicznych, społecznych). Z tego względu permanentne myślenie i analizowanie w różnych wymiarach, problemów związanych z innowacjami jest współcześnie koniecznością. Przesądza to o stałym zainteresowaniu tą problematyką zarówno ze strony badaczy, jak i praktyków, co z kolei znajduje swoje odzwierciedlenie w opracowaniach naukowych powstających w wyniku badań prowadzonych w tym zakresie.

Podstawową hipotezą badawczą jest twierdzenie, że współcześnie kreowanie trwałego i zrównoważonego rozwoju wymaga odpowiedniego zakresu działań innowacyjnych realizowanych w różnych obszarach, które stanowią strategiczną determinantę funkcjonowania systemu.

Do oceny zjawisk poddanych badaniu wykorzystano różnorodne źródła informacji, posłużono się danymi statystycznymi pochodzącymi z wyspecjalizowanych krajowych i międzynarodowych instytucji badawczych, GUS, a także zebranych indywidualnie przez autorów bezpośrednio w analizowanych podmiotach.

Zasadniczemu celowi i zakresowi prowadzonych analiz podporządkowano określony układ pracy, która obejmuje łącznie dziewięć rozdziałów o zróżnicowanym charakterze, tj. teoretycznym i empirycznym, skupionych w dwóch blokach problemowych. W pierwszym zaprezentowano wybrane zagadnienia związane z wdrażaniem innowacji o charakterze technologicznym. W drugim z kolei uwaga skupiona została na określonych aspektach dotyczących innowacji społecznych.

W rozdziale **pierwszym** skupiono uwagę na innowacyjności jako podstawowym czynnikiem kreowania konkurencyjności przedsiębiorstw. Na tym tle dokonano analizy uwarunkowań działalności innowacyjnej oraz oceny poziomu innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce na tle innych krajów UE.

Rozdział **drugi** poświęcono prezentacji różnych rodzajów innowacji wdrażanych w sektorze usług bankowych w Polsce.

W rozdziale **trzecim** uwagę skupiono na innowacjach w sektorze przemysłu wysokiej techniki. Tę część opracowania poświęcono prezentacji wyników badań empirycznych mających na celu ocenę wpływu wielkości i charakteru własności przedsiębiorstwa na podejmowaną aktywność innowacyjną.

W rozdziale **czwartym** autorzy dokonali analizy wpływu zasięgu sprzedaży na działalność innowacyjną przedsiębiorstw. Badania empiryczne przeprowadzono wśród podmiotów gospodarczych funkcjonujących w lubuskim regionalnym systemie innowacyjnym.

Rozważania prowadzone w rozdziale **piątym** doskonale dowodzą jak dalece umowny i często subiektywny charakter mają próby klasyfikowania innowacji. W tej części zaprezentowana została bowiem jedna z innowacji finansowych (pieniądz elek-

Innowacje technologiczne i społeczne w rozwoju społeczno-gospodarczym – wybrane aspekty

troniczny w postaci karty usług publicznych), której istota oparta została na wykorzystaniu nowoczesnych technologii w przestrzeni publicznej (samorządzie regionalnym).

W rozdziałach **szóstym** i **siódmym** autorzy główną uwagę skupiają na innowacjach społecznych i ich szczególnym miejscu na rynku pracy. Rozdział szósty przedstawia istotę innowacji społecznych oraz politykę państwa jako determinantę stymulowania tego rodzaju innowacji na rynku pracy. Ponadto autorka omawia wybrane przykłady innowacji społecznych na rynku pracy w Polsce oraz wybranych krajach UE. W kolejnym, tj. siódmym rozdziale, zaprezentowany został problem innowacyjnych metod aktywizacji zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem matrycy CMP jako narzędzia wsparcia tego typu procesów.

W rozdziale **ósmym** dokonano porównania innowacji społecznych z koncepcją społecznej odpowiedzialności biznesu, wskazując na występujące w tym zakresie podobieństwa i różnice.

Rozdział **dziewiąty** poświęcono omówieniu praktyki w wykorzystaniu innowacyjnych metod promocji zastosowanych w organizacji publicznej, o szczególnej funkcji w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych, jaką jest Muzeum Narodowe w Szczecinie.

Zaprezentowany zakres problemowy oraz postawione cele badawcze współokreśliły zastosowane, wielopłaszczyznowe podejście badawcze. W warstwie konceptualnej pracy wykorzystano głównie metodę wnioskowania dedukcyjnego oraz analizę porównawczą, natomiast na poziomie obserwacyjno-empirycznym poza wnioskowaniem indukcyjno-dedukcyjnym, posłużono się wybranymi metodami statystyczno-ekonometrycznymi (tj. rozbiór strukturalny czy modelowanie z wykorzystaniem zmiennych dychotomicznych typu probit), a także analizami studium przypadku.

Książka przygotowana została z myślą o słuchaczach studiów ekonomicznych różnych typów, na osobach podnoszących kwalifikacje z tego zakresu, decydentach odpowiedzialnych za tworzenie i realizację krajowej, a także regionalnej polityki innowacyjnej oraz menedżerach zarządzających różnymi organizacjami (prywatnymi i publicznymi), którzy odpowiadają za kształt realizowanej strategii rozwoju.

Redaktorzy pozostają w nadziei, że zaprezentowany zakres merytoryczny i zastosowane podejście metodyczne, pozwolą wzbogacić wiedzę Czytelników na temat rozpatrywanych kategorii innowacji i wybranych problemów im towarzyszących.

Joanna Wiśniewska, Arkadiusz Świadek